

การพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี

THE CURRICULUM DEVELOPMENT ON CUSTOM AND TRADITION OF
THAISONGDUM LEARNING AREA OF SOCIAL STUDIES RELIGION AND
CULTURE FOR FIFTH GRADE STUDENT IN SUPHANBURI PROVINCE

Received: April 22, 2021

Revised: June 10, 2021

Accepted: July 4, 2021

นัตถยา แก้วเมฆ¹, สุพจน์ เกิดสุวรรณ²,
สุดาพร พงษ์พิชญ³ และ วลัยพรรณ บุญมี⁴

Nattaya Kaewmek¹ Suphot Koedsuwan²,
Sudaporn Pongpisanu³ and Walaipan Boonmee⁴

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

^{2,3,4}อาจารย์ ภาควิชาสาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Saint John's University, Thailand

¹Corresponding author, E-mail: Chompoonattaya21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คนได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบโดยการทดสอบค่าที่แบบ dependent t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการที่จะให้พัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ 2) การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3) เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้ นักเรียนมีความสนใจในการเรียน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าความพึงพอใจต่อ

หลักสูตรอยู่ใน ระดับมาก 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ควรปรับเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมากขึ้นให้เหมาะสมกับเนื้อหา

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, ประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop The Curriculum Development on Custom and Tradition of Thaisongdum Learning Area of Social Studies Religion and Culture for Fifth Grade Student in Suphanburi Province. The development consisted of 1) studying basic information, 2) developing the curriculum, 3) trailing the curriculum and 4) evaluating and improving the curriculum. The sample was 20 Prathomsuksa 5 students during the second semester of the academic year of 2020 from Ban Bang Kung School, in Mueang District, Suphanburi Province. The sample obtained using a cluster random sampling. The research instrument included: 1) The curriculum Development on Custom and Tradition of Thaisongdum", 2) a learning achievement last to a reliability of 0.867, 3) a evaluation on satisfaction towards the curriculum content. The data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, dependent t-test and content analysis. The findings of this research were. The curriculum evaluation by using the achievement test showed significantly after the curriculum implementation the students score was higher than that before the implementation ($p < 0.05$), the results confirmed their satisfaction towards that curriculum was rated at the high level. 4) Evaluating and improving the curriculum, found that the results confirmed appropriate to the context. But optimized duration in the activities to the curriculum.

Keywords: The curriculum development, Custom and Tradition of Thaisongdum

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทวีโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและ

สังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560, น. 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรสำคัญในการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดกับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 6-7) อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการสมดุลหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 5-8)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก ซึ่งประกอบไปด้วย 5 กลุ่มสาระ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 132-133)

ประชากรในตำบลบางกุ้ง อำเภอบึงเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่ร้อยละ 95 เป็นชาวไทยทรงดำ มีศิลปวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน ประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีไทยทรงดำ โรงเรียนบ้านบางกุ้ง อำเภอบึงเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสถานศึกษาที่อยู่ในตำบลบางกุ้ง จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 189 คน ครูประจำการ 8 คน จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม ตามแนววิถีพุทธ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่นของโรงเรียนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางกุ้ง, 2563) แต่ด้วยเหตุที่ว่าในปัจจุบันเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและโลกของตลาดเสรีที่ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การใช้ชีวิตแบบทันสมัยที่มีความเป็นสากลทั้งภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน ภาพยนตร์ ดนตรี เป็นยุคที่ผู้คนส่วนใหญ่หลงใหลกับโลกตะวันตก ซึ่งมีความล้าหน้าและทันสมัย เป็นยุคที่เด็กไทยเห็นและหลงใหลความเป็นปัจเจกชน มากกว่าจิตสาธารณะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น นับวันยิ่งถูกเมินจากเยาวชนมากยิ่งขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น. 4-5) เมื่อกาลเวลาสภาพสังคม

และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปดังเช่นในปัจจุบัน ลาวโซ่งรุ่นหลัง ๆ ก็ได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ประสานกับความ เป็นไปของสังคมส่วนใหญ่ทุกวันนี้ แต่ก็ยังคงรักษาคติความเชื่อวัฒนธรรม ประเพณีของตนไว้ให้เห็นและ สัมผัส แม้วิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมจะเปลี่ยนไปบ้างตามยุคสมัยซึ่งอาจจะทำให้ความเป็นลาวโซ่งหรือไทยทรง ดำอาจเป็นเพียงสิ่งที่เหลืออยู่เพียงในความทรงจำ และยิ่งนานวันเข้าก็ยิ่งจะสาบสูญไปด้วยเหตุผลการกลืน กินทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยนิยมแม้ว่าความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมเป็นสิ่งที่ สามัญและเป็นเรื่องธรรมดาของโลกก็ตาม แต่ในแง่การศึกษาด้านวัฒนธรรม จากวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ศาสนา ขนบธรรมเนียม และประเพณีและการจัดการทางสังคมเพื่อความยั่งยืน สืบทอดชาติพันธุ์ไทยทรง ดำหรือลาวโซ่ง เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาค้นคว้า รวบรวม เพื่อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างความ ภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ลาวโซ่งในฐานะประชาชนชาวไทย (ประยุทธ์ สืบอารีพงศ์, 2552)

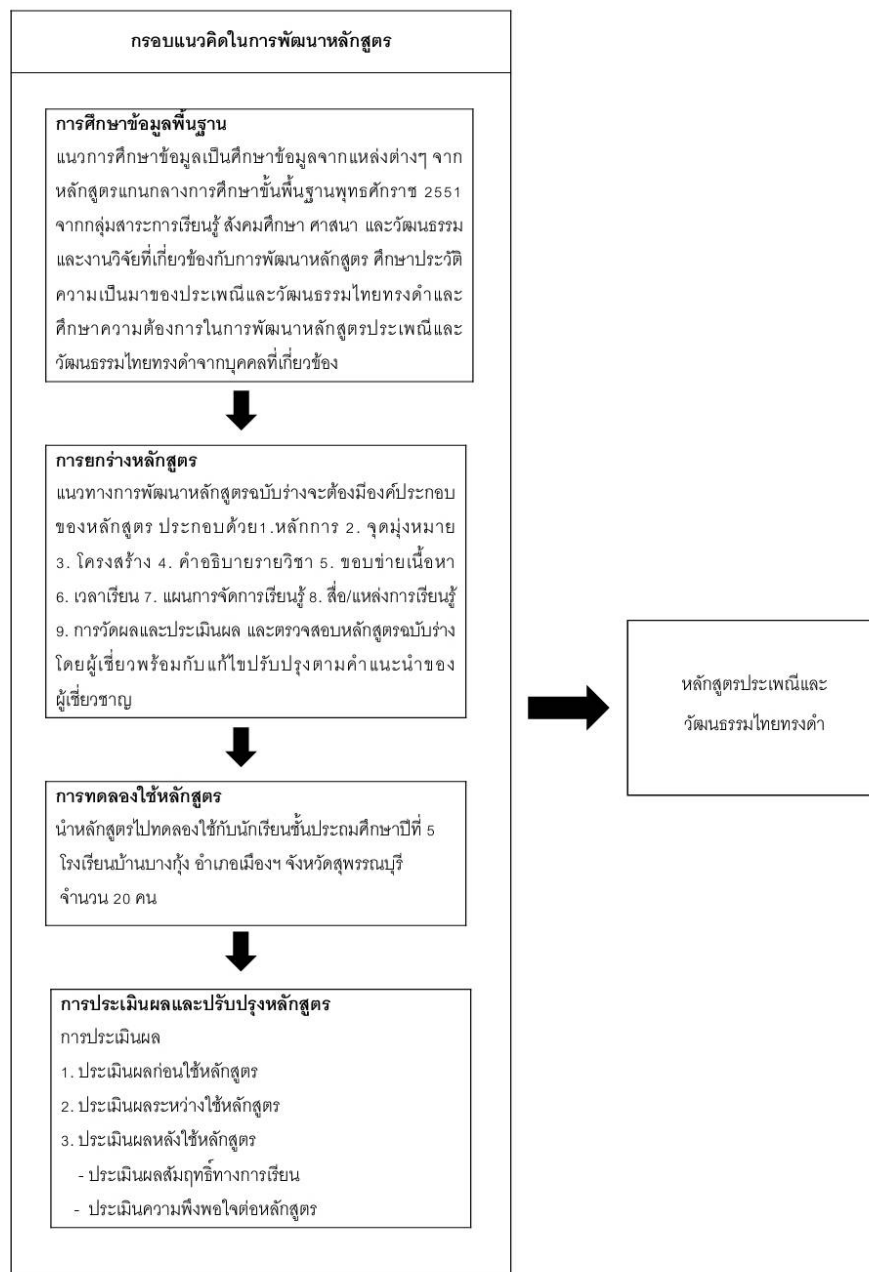
จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นประเพณีที่สืบทอด กันมาจนถึงปัจจุบันจริง แต่ด้วยสภาพกาลเวลาที่เปลี่ยนไปอาจทำให้เยาวชนรุ่นหลังอาจรู้จักเพียงคำว่า ประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำเป็นประเพณีที่สำคัญของชาวไทยทรงดำ แต่ไม่รู้ถึงประเพณีและ วัฒนธรรมในด้านเนื้อหาสาระความรู้ แนวทางการปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยจัดทำเป็น เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านประเพณี ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และที่อยู่อาศัย โดย ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่จะร่วมกันพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ การเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่เรียกว่า “รากเหง้า” ของตนเอง เป็นการศึกษาอดีตที่ยังคงมีคุณค่าและมีความหมายคงอยู่ถึงปัจจุบัน เรียนรู้ชุมชน ในด้านต่างๆ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจกับข้อมูลของชุมชนอย่างเป็นระบบและเกิดความรักท้องถิ่นของตนเอง และชวนกันทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจรากเหง้าของชุมชน ที่มีอยู่ในปัจจุบันและย้อนเวลากลับไปถึงอดีตที่ดั่งงามด้วยภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ (ศึกษาศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี, 2562, น. 1)

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ่ม อำเภอมะนัง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา จำนวน 2 คน รองนายกเทศมนตรีตำบลบางกุ่ม จำนวน 1 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

- แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 12 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ทำการศึกษาขอบเขตเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหาเป็นแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 12 ข้อ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ ประเมินผลและแก้ไขปรับปรุง แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ตรวจสอบแล้วเสนอกับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยแนะนำตัวและนำแบบสอบถามไปแจกให้กับนักเรียนคนละ 1 ฉบับ พร้อมกับอธิบายถึงแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาที จึงเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยกำหนดวันเวลาที่จะไปสัมภาษณ์ และทำการแจ้งวันเวลาและประเด็นที่จะไปสัมภาษณ์ให้กับผู้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะต้องมีการแนะนำตัวเอง และเจาะประเด็นสัมภาษณ์สำคัญ ๆ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ และตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา สัมภาษณ์เสร็จแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและผลการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร

2.2 ดำเนินการสร้างหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี หลักสูตรฉบับร่าง

2.3 นำหลักสูตรฉบับร่างไปเสนอให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบถึงความเหมาะสม สอดคล้องหรือไม่ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 นำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างที่ได้จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

3. การทดลองใช้หลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนสวนแตง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดลาดกระฉับ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม โรงเรียนบ้านไผ่แปลกแม่ โรงเรียนบ้านไผ่ลูกนก โรงเรียนบ้านบางกุ้ง โรงเรียนวัดสังฆจายเถร โรงเรียนวัดพระธาตุ โรงเรียนวัดสวนแตง และโรงเรียนวัดใหม่รัตนเจดีย์

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ้ง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยการจับสลากจากกลุ่มโรงเรียนสวนแตง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุพรรณบุรี จาก 9 โรงเรียน ได้มาจำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านบางกุ้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ มีแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ จำนวน 6 แผน ทดลองใช้หลักสูตร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการ

สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นรายชื่อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดอนมะเกลือ (นันทราษฎร์รังสรรค์) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน เพื่อหาคุณภาพข้อสอบ มีค่าความยากง่าย (P) เท่ากับ 0.41-0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.25-0.58 หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี KR-20 (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543: 165) มีค่าเท่ากับ 0.867 และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร ผู้วิจัยใช้หลักการวัดความพึงพอใจตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's scale) อังใน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543: 95) เป็นข้อความวัดความรู้สึกพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งได้กำหนดความพึงพอใจไว้ 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 หมายถึง เห็นด้วย 3 หมายถึง ไม่น่าใจ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยใช้เกณฑ์พิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 99-100)

4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 จึงจะถือว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ้ง จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว คือ การประเมินผลก่อนและหลังการทดลอง one – group – pretest – posttest design (วิลโล ทองแผ่, 2542, น. 126)

Pretest	Treatment	Posttest
O ₁	X	O ₂

O₁ หมายถึง การประเมินผลก่อนทดลองใช้หลักสูตร

X หมายถึง การทดลองใช้หลักสูตร

O₂ หมายถึง การประเมินผลหลังทดลองใช้หลักสูตร

ในการทดลองใช้หลักสูตรผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติทดสอบโดยการทดสอบค่าทีแบบ (dependent t-test)

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินหลักสูตร

4.1 การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

4.2 การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การทำใบงาน ชิ้นงาน และแบบฝึกที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

4.3 การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร

4.4 ปรับปรุงหลักสูตร โดยนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

จากการณ์สอบถามและสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ปราชญ์

ชาวบ้านผู้มีความรู้มาสอนในด้านต่างๆ ร่วมกับครูผู้สอน มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น นักเรียนมีความต้องการเรียนที่เน้นการปฏิบัติจริงและการทำงานร่วมกัน และมีการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง หลังจากได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำข้อมูลความรู้ที่ได้ รวมถึงคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาจัดทำเป็นหลักสูตรและได้นำองค์ประกอบหลักสูตรของ ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2550: 10) มาใช้ ซึ่งได้กำหนดส่วนที่สำคัญ ๆ ไว้ 9 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ขอบข่ายเนื้อหา 6) เวลาเรียน 7) แผนการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล และได้กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 1) ประเพณีของชาวไทยทรงดำ 2) การแต่งกายของชาวไทยทรงดำ 3) ภาษาของชาวไทยทรงดำ 4) ภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำ 5) อาหารพื้นบ้านของชาวไทยทรงดำ 6) ที่ อ อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพของชาวไทยทรงดำ ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น มีเนื้อหาและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินหลักสูตรฉบับร่างได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 และให้มีการแก้ไขหลักสูตรในบางจุดเพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มเนื้อหาในบางจุดให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การประเมินผลก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ด้วยแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ โดยวัดจุดประสงค์และเนื้อหาเดิมแต่เปลี่ยนแปลงสลับตัวเลือกในแต่ละข้อ สรุปผลการทดสอบดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังใช้หลักสูตร

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน		
			มาตรฐาน (S.D.)	t-test	p-value
ก่อนใช้หลักสูตร	20	13.60	2.58	18.89	0.00*
หลังใช้หลักสูตร	20	20.40	3.29		

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ่ม อำเภอมะเอนก จังหวัดสุพรรณบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร คือ การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ ซึ่งนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร จำนวน 10 ข้อ สรุปผลดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผลระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ	4.60	0.50	มากที่สุด
2	การเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.40	0.59	มาก
3	เนื้อหาในหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ	4.50	0.60	มาก
4	สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนผู้ตามหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.30	0.57	มาก
5	นักเรียนมีความกระตือรือร้น อยากที่จะเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ	4.30	0.80	มาก
6	การประเมินผลการเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ มีความสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	4.25	0.78	มาก
7	กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างชัดเจน	4.35	0.48	มาก
8	การเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำทำให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เห็นคุณค่าของประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น	4.20	0.76	มาก
9	การเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำทำให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้	4.25	0.63	มาก
10	นักเรียนชอบเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ	4.70	0.57	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.38	0.62	มาก

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนชอบเรียนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.57)

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

1. ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า หลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
3. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ คะแนนเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก
4. ผลการปรับปรุงหลักสูตรพบว่า เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีระยะเวลาที่น้อยเกินไป

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ ได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีไทยทรงดำที่เกี่ยวข้อง สำนวจความ ต้องการพัฒนาหลักสูตร โดยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษา ชุมชน ต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม และให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำในท้องถิ่นของตนเอง โดยปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนรักท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตรของ มาตรฐาน พัฒนาผล (2562, น. 8) กล่าวว่า การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบการตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การมีสารสนเทศหรือองค์ความรู้ที่ถูกต้องทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ อัจฉรา ใจเย็น (2557, น. 138) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง ผักหวานบ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตร พบว่า สถานศึกษา ชุมชน มีนโยบายให้สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ผักรวมทั้งป้า ซึ่งเป็น ทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่นโดยการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างตามข้อมูลที่ได้ศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าพื้นฐาน ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่าย เนื้อหา เวลาเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล โครงสร้างของ หลักสูตรประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ประเพณีของชาวไทยทรงดำ การแต่งกายของชาวไทยทรงดำ ภาษาของชาวไทยทรงดำ ภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำ อาหารพื้นบ้านของชาวไทยทรงดำ และที่อยู่อาศัย และการประกอบอาชีพของชาวไทยทรงดำ จากผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรฉบับร่างมีค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้อง มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (1962: 14) กล่าวว่า หลักสูตรควร จะประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ จุดหมายกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาและประสบการณ์เรียนรู้ รูปแบบ การเรียน การสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีคุณภาพ สอดคล้อง กับหลักการของ ไทเลอร์ (1949, น. 1) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรควรตอบข้อคำถาม 4 ข้อ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนควรบรรลุคืออะไร 2) ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรที่สามารถทำ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 3) ประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพอย่างไร 4) เราจะทราบได้อย่างไรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออมสิน จตุพร (2560, น. 277-278) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา : กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์ การพัฒนา หลักสูตรต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผล และสื่อการเรียนรู้ โดยนำผลมาสังเคราะห์การผสมผสานแนวคิดที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้เข้าด้วยกัน ได้แก่ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่กำหนดเป็น รายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรแล้วจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการตรวจสอบ คุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี นำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ในภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ชั่วโมง ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน พบว่า นักเรียนมีความสนใจชอบเรียนหลักสูตรนี้ เพราะเป็นหลักสูตรที่มีเชื่อมโยงกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยแท้จริง มีวิธีการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ จากสถานที่จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, น. 9) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นมุมมองการปฏิรูปในการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มีความหมาย โดยผู้เรียนจะต้องใช้การสืบสอบในการสร้างและแลกเปลี่ยนความหมาย เพื่อสร้างความรู้และงานจากความสำเร็จของผู้เรียนย่อมมีคุณค่าแก่สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงต้องมีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นและเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการเรียนการสอนที่มีความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรู้ในเนื้อหาวิชา และใช้การคิดในการเชื่อมโยงประสบการณ์ และการเรียนไปด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณาภูมิ สมทรง (2563, น. 8) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง มะพร้าวทันสะแกของโรงเรียนวัดหนองหอย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและเหมาะสมกับนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร โดยมีการประเมินก่อนใช้หลักสูตรและหลังการใช้หลักสูตรโดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถพัฒนาความรู้ให้กับนักเรียนได้ตามจุดประสงค์ และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร เท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมาก การปรับปรุงหลักสูตรควรปรับในเรื่องของเวลาที่ควรเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง มีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วย หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่องเมืองพัทธยา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การประเมินความภาคภูมิใจ ในความเป็นท้องถิ่นของผู้เรียนที่เรียนด้วย หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่องเมืองพัทธยา ผ่านการนำเสนอชิ้นงานในภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.26 ระดับความภาคภูมิใจอยู่ที่ระดับดีมาก ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความรักความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของเมืองพัทธยาผ่านการนำเสนอชิ้นงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตลดา อ้นวงษา (2562, น. 49) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา

โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า 4.1) นักเรียนมีผลการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4.2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนหลังเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนมีคะแนนพัฒนาการเท่ากับ 77.48 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 40

ข้อเสนอแนะ

หลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำสามารถนำไปสอนบูรณาการเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่นๆ ได้ เช่น ศิลปะ การงานอาชีพ ภาษาไทย เป็นต้น

2. กิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดให้หลากหลาย จะทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน เช่น การจัดกิจกรรมในรูปแบบเกมการศึกษา การวาดภาพ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรในบริบทที่ต่างออกไปในพื้นที่อื่นที่มีประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงดำ

2. ควรพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับประเพณีของชนเผ่าอื่นในท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมาและควรอนุรักษ์ไว้

บรรณานุกรม

ศธาวุฒิ สมทรง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง มะพร้าวทันสะแกของโรงเรียนวัดหนองหอย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

จิตลดา อ้นวงษา. (2562). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์*, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. จังหวัดนนทบุรี: สหมิตรพรีนแอนด์พับลิชชิง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2550). *หลักการและแนวทางพัฒนาหลักสูตร*. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ประยุทธ์ สืบอารีพงศ์. (2552). *ศึกษาเรื่องห้องคอนมะนาว วิธีชีวิตชุมชนไทยทรงดำบ้านคอนมะนาว*

อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษม พริ้นติ้งกรุ๊ป.

มารุต พัฒผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ศูนย์ผู้นำ

นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ : กรุงเทพมหานคร.

วิไล ทองแผ่. (2542). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย*. ลพบุรี :สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สกุฉวัฒน์ รัชนิกร. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่องเมืองพัทยา กลุ่มสาระสังคม*

ศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ สาขาหลักสูตรและ

การสอน: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .

สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี. (2562). *โครงการยกระดับมาตรฐานการศึกษากิจกรรม*

พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้รากเหง้าของชุมชนสุพรรณบุรี. สำนักงานศึกษาธิการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่คุณ แนวทางการจัดกิจกรรมการ*

เรียนรู้ประวัติศาสตร์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กระทรวงศึกษาธิการ.

ออมสิน จตุพร. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน*

สำหรับนักเรียนประถมศึกษา: กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์.

วิทยานิพนธ์สาขาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อัจฉรา ใจเย็น. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง ผักหวานบ้านเรา กลุ่มสาระการ*

เรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตร์หาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

โรงเรียนบ้านบางกุ้ง. (2563). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางกุ้ง: ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา*

ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace and World.